

महेशानि । जायते सिद्धिरुत्तमा । दिव्ये वीरे न भेदोऽस्ति-
ताभ्यां भेदः प्रशोस्ततः । दिव्यवीरौ प्रवक्ष्यामि सर्वभावोत्तमो-
त्तमौ । विना शक्तेर्न पूजास्ति मत्स्यं मांसं विना प्रिये ! ।
सुद्राञ्च मथुनञ्चापि विना नैव प्रपूजयेत् । स्त्रीभगं
पूजनाधारं स्वर्णरूपकमेव च । अभावे सर्वद्रव्याणा-
मनुकल्पः कलौ युगे । अथ वा परमेशानि । मानसं सर्व-
माचरेत् । स्नानन्तु मानसं प्रोक्तं वैदिके मानसं सदा ।
यत् भुक्त्या महापूजा मानसं भोजनन्तु तत् । स्वकीयां
परकीयां वा मानसन्तु रमेत् स्त्रियम् । मानसं मद्यमीनादि
स्त्रीकृत्यात् साधकोत्तमः । स्त्रैरन्तु कुसुमं तद्वत् मानसं
ससुपाचरेत् । मानसं भगरोमादि मानसं भगपूजनम् ।
सर्वन्तु मानसं कृत्यात् तेन सिद्धिसुपालभेत्” इति
पिच्छिन्नातन्त्रे पूर्वखण्डे दशमः पटलः । तद्विवरणं
तत्तच्छब्दे दृश्यम् । आचारचन्द्रिका आचारचिन्तामणिः
आचारदीपः आवारमाधवः आचारमयूखः आचारादर्शः
आचारार्कः इत्यादायश्च ग्रन्थाः आचारवेदनार्थः भारत-
वर्षे देशभेदे च प्रसिद्धाः । तत एवाचारभेदा अवसेयाः ।
निषिद्धाचारश्च अनाचारः सच अनाचारशब्दे २५७ पृष्ठे
उक्तप्रायः । अधिकं निषिद्धशब्दे वक्ष्यते ।

आचारदीप पु० आचारार्थः नीराजनाथोदीपः । राज्ञां
वाजिप्रभृतीनां वा नीराजनाथो दीपे ।

आचारवत् त्रि० आचारः शास्त्रोक्तानुष्ठानं कर्त्तव्यतयाऽस्यस्य
महत् मस्य वः । शास्त्रोक्तानुष्ठानशुक्ते स्त्रियां ङीप् ।

आचारवर्जित त्रि० आचारेण वर्जितः । शास्त्रोक्ताचारहीने
आचारहीनादयोऽप्यत्र ।

आचारवेत्तु त्रि० आचारं वेत्ति विद-हृच् स्त्रियां ङीप् ।
आचाराभिज्ञे । [स्त्रियां ङीप् ।

आचारवेदिन् त्रि० आचारं विद-णिनि । आचाभिज्ञे
आचारवेदी स्त्री आचारस्य वेदीव । पुण्यभूमौ हेम० ।

आचाराङ्ग न० आचारमङ्गमिव । इष्टिवादे द्वादशशु
अङ्गेषु मध्ये अङ्गभेदे हेमचन्द्रः ।

आचारिन् त्रि० आचरति शास्त्रोक्तानुसारेण आ+चर-
णिनि । शास्त्रोक्तानुष्ठानवति स्त्रियां ङीप् ।

आचारी स्त्री० सम्यक् चारः प्रसरणं यस्याः गौ० ङीष् ।
(हेलञ्चा) हिलमोचिकालतायाम् ।

आचार्य्य पु० आ+चर-ण्यत् । “उपनीय तु यः शिष्यं
वेदमध्यापरेत् द्विजः । सकल्पं सरहस्यं च तमाचार्य्यं
प्रचक्षते” इति मनुस्मृत्युक्तं १ वेदाध्यापयितरि,

“आम्नायतत्त्वविज्ञानाञ्चराचरसमानतः । यमादियो-
गसिद्धत्वादाचार्य्य इति कथ्यते” इत्युक्तलक्षणे २ मतप्र-
स्थापके शङ्कराचार्यादौ च । स्त्रियां टाप् आचार्या ।
आचार्य्यपत्यान्तु ङीष् आनुक् च आचार्यानी न
णत्वम् । “अग्निहोत्री तपस्वी च वेदमध्यापायेच्च
यः । सकल्पं सरहस्यं च तमाचार्य्यं प्रचक्षते” दक्षः
“कलादाचार्य्य आचारं ग्राहयत्याचिनोत्यर्थान् आचिनोति
बुद्धिमिति वा” निरु० “आचार्य्यस्तु ते गतिं वक्ष्यति” छा०
उप० “आचार्यात् पादमादत्ते पादं शिष्यः स्वमेधया ।
कालेन पादमादत्ते पादं सब्रह्मचारिभिः” नीलकण्ठप्रता
सृतिः । क्रमेणाचार्य्यसिच्छिष्यधर्मभ्रात्रे कतीर्थिनः”
याज्ञ० । यज्ञादौ कर्मापदेशके ३ गुरौ “आचार्य्यस्तु
यथा स्वर्गे शक्रादीनां वृहस्पतिः तथा त्वं मम यज्ञे
स्निद्धाचार्य्यो भव सुव्रत । यथा शक्रस्य वागीश आचार्य्यः
सर्वकर्मसु । तथा मया त्वमाचार्य्यः वृतोऽस्मिन् यज्ञक-
र्मणि” इति विधानपारि० पुरा० । ४४ पृष्ठमात्रे त्रि०
सुराचार्य्यः दैत्याचार्य्यः ५ शिल्पकर्माले च “लङ्कास्त्रीणां
पुनश्चक्रे विलापाचार्य्यकं शरैः” रघुः ।

आचार्य्यकं न० आचार्य्यस्य कर्म भावो वा योपधगुरूपोत्तम-
त्वात् वुञ् । आचार्य्यकर्मणि । “लङ्कास्त्रीणां पुनश्चक्रे
विलापाचार्य्यकं शरैः” रघुः “नैष जातु महेश्वासः पार्थम-
क्षिष्टकारिणम् । हन्यादाचार्य्यकं दीप्तं संसृज्य
शरनिर्मितम्” भा० उ० प० १६६ अध्या० । “आचार्य्यकं
विजयि मान्द्यथमाविरासीत्” त्व आचार्य्यत्वं तत्रैव न०
तल् आचार्य्यता तत्रैव स्त्री । सोऽचिरेणैव कालेन
परमाचार्य्यतां गतः” ।

आचार्य्यभोगीन त्रि० आचार्य्यभोगाय हितम् ख “आ-
चार्यादणत्वम्” वार्तिकोक्तेः न णत्वम् । आचार्य्यभोग-
पर्याप्ते द्रव्यादौ ।

आचार्य्यमिश्र पु० आचार्य्योमिश्रः । अतिशयपूज्ये ।

आचिख्यासा स्त्री आख्यातसिच्छा आ+ख्या-सन-अ ।
आख्यातसिच्छायाम् । [आख्यातसिच्छौ ।

आचिख्यासु त्रि० आख्यातसिच्छु आ+ख्या-सन उ ।

आचित त्रि० आ+चि+क्त । १ व्याप्ते, “कचाचितौ विष्वगिवा-
गजौ गजौ” किरा० “फलैरुपचितैर्दिव्यैराचितं स्नादु-
भिर्भृशम्” (वदरीं दृश्युः) भा० व० प० १९५ अ० ।
२ गुम्फिते यथिते “अर्द्धाचिता सत्वरक्ष्यतायाः” कुमारः
रघुश्च “तुवा पलशतं तासां विश्वत्या भार आचितः” इत्युक्ते